

startnotitie

517-2
29

Bomendij

P 517-02
(2000)

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	3
1.1 Milieu effect rapportage	3
1.2 De problematiek rond de Bomendijk	3
2. PROJECTOMSCHRIJVING	5
2.1 Doelstelling	5
2.2 Randvoorwaarden	5
2.3 Uitgangspunten	5
2.4 Afbakeningen	6
3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT, ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN	7
3.1 Inleiding	7
3.2 Overzicht van in het verleden ontwikkelde tracés	7
3.3 Tracé-alternatieven in het MER	8
3.4 Overige maatregelen	8
3.5 Te onderzoeken alternatieve tracé's	9
3.6 Constructieve varianten	9
3.7 Mitigerende en compenserende maatregelen	9
4. HUIDIGE SITUATIE	10
4.1 Inleiding	10
4.2 Rivier en waterkering	10
4.3 Grondgebruik	11
4.4 Natuur en Milieu	12
4.4.1 Abiotisch milieu	12
4.4.2 Biotisch milieu	14
4.4.3 Landschapsecologische relaties	15
4.5 Cultuurhistorie	15
4.6 Landschap	16
5. AUTONOME ONTWIKKELINGEN	18
6. BEOORDELING VAN EFFECTEN	20
6.1 Inleiding	20
6.2 Effecten van alternatieven	20
6.3 Toetsing effecten	20
6.4 Beoordeling effecten	21
7. PROCEDURES EN BESLUITVORMING	22
7.1 Overzicht van eerder genomen besluiten	22
7.2 Het besluit waartoe het MER wordt gemaakt	22
7.3 De m.e.r.-procedure	22
7.4 Tijdsplanning m.e.r.	23
7.5 Betrokken instanties	23
7.6 Overige procedures	24
8. VERKLARENDE WOORDENLIJST	25
BIJLAGE Voorselectie van alternatieven	27

1. INLEIDING

1.1. Milieu effect rapportage

Deze startnotitie heeft betrekking op het voornemen om de westelijke IJsseldijk tussen dijkpaal 268.0 en dijkpaal 304.1 (het dijkvak “de Poll - Marsstraat”) te verbeteren. Dit dijkvak staat bekend als de Bomen-dijk.

Er bestaan verschillende alternatieven om het dijkvak Bomendijk te verbeteren.

De effecten van een aantal van deze alternatieven zullen worden beschreven in een milieu effect rapport (MER). Het milieu effect rapport wordt vervolgens gebruikt om een afgewogen keuze te kunnen maken uit de alternatieven.

Een milieu effect rapport moet wettelijk aan een aantal eisen voldoen. In de eerste plaats moet het een beschrijving bevatten van de voorgenomen activiteit (in dit geval dijkverbetering) en van de bestaande situatie. Verder moet een MER een nauwkeurige beschrijving geven van een aantal alternatieve mogelijkheden om de waterkering te verbeteren. Vervolgens moeten van ieder alternatief de mogelijke effecten op het milieu worden beschreven.

Een milieu effect rapportage (m.e.r) wordt begonnen met de startnotitie. In de startnotitie beschrijft men welke alternatieven onderzocht gaan worden.

Dit zijn een aantal alternatieve tracé's (de bestaande dijk en enkele nieuwe tracé's) en een aantal constructieve varianten (verschillende uitvoeringsmogelijkheden per tracé). Verder beschrijft de startnotitie hoe de effecten van de verschillende alternatieve tracés en constructieve varianten onderzocht gaan worden.

De startnotitie is tevens het basisdocument voor de inspraakprocedure. Meer informatie over inspraak in het kader van de m.e.r.- procedure staat in paragraaf 7.3.

1.2. De problematiek rond de Bomendijk

De Bomendijk vormt een onderdeel van de hoofdwaterkering langs de westelijke IJsseloevers. In z'n huidige staat voldoet de dijk niet over de gehele lengte aan de gestelde eisen. Zowel bij een norm van 1/1250 per jaar, als bij een norm van 1/500 per jaar, kan de veiligheid niet gegarandeerd worden.

De dijk voldoet niet aan de veiligheidsnorm omdat deze instabiel is en omdat de dijk plaatselijk te laag is. De stabiliteit wordt bepaald door combinaties van factoren. Enkele van deze factoren zijn: de steilheid van de taluds, de opbouw van ondergrond, de opbouw van de dijk en de aanwezigheid van doorbraakkolken. Ook de wortelkanalen van bomen en de vele konijnholen in de dijk hebben een negatieve invloed op de stabiliteit. De ernst van de problemen wisselt van plaats tot plaats.

Tegelijkertijd hebben deze zelfde factoren bijgedragen tot een unieke situatie. Het gebied waarin de Bomendijk ligt is zowel in landschappelijk, natuurwetenschappelijk en cultuurhistorisch opzicht erg waardevol. Er komen veel zeldzame plant- en diersoorten voor en het gebied is in landschappelijk en cultuurhistorisch opzicht erg bijzonder.

Dat de Bomendijk en omgeving zich tot in zijn huidige waardevolle staat heeft kunnen ontwikkelen, is vooral te danken aan het feit dat dit gebied onderdeel uitmaakt van het landgoed ‘de Poll’. Het is daardoor altijd als eenheid beheerd.

Voor de verbetering van de waterkering is in de loop van de jaren een aantal alternatieven voorgesteld. Geen van die alternatieven heeft ooit brede instemming gehad van de betrokkenen. De grote maatschappelijke weerstand tegen de dijkverbeteringsplannen voor de Bomendijk werden vooral ingegeven door de grote waarde van het gebied.

In een poging de impasse te doorbreken hebben de Provinciale Staten van Gelderland toegezegd bij wijze van proef een milieu effect rapportage te laten uitvoeren alvorens een definitief besluit te nemen.

Ook landelijk is de maatschappelijke weerstand tegen de wijze waarop dijkverbetering tot stand komt de laatste jaren toegenomen. Deze weerstand is veroorzaakt doordat dijkverbeteringsprojecten in veel gevallen ten koste bleken te gaan van landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden (LNC-waarden). De kritiek richt zich er met name op dat deze zogenaamde LNC-waarden geen volwaardige plaats hebben in de planvorming.

Uiteindelijk heeft de maatschappelijke druk geleid tot de instelling van de commissie Boertien. Deze commissie had tot taak de uitgangspunten voor rivierdijkversterkingen te toetsen.

De aanbevelingen van de commissie Boertien zijn ondertussen door de ministers van Verkeer en Waterstaat en van Volkshuiving, Ruimtelijke Ordening en Milieu vrijwel geheel overgenomen. Door deze aanbevelingen is een andere situatie ontstaan rondom de Bomendijk en zijn er nieuwe mogelijkheden ontstaan om naar een oplossing te zoeken, die voor alle partijen aanvaardbaar is.

Een belangrijk resultaat van de studie van de commissie Boertien is de verlaging van de maatgevende afvoer van de Rijn van 16500 m^3 per seconde naar 15000 m^3 per seconde. Door de bijbehorende daling van het Maatgevend HoogWater (MHW) daalt de belasting op de dijk en worden er meer mogelijkheden geschapen voor alternatieve, buitendijkse tracés. Voor de westelijke IJsseloever heeft de commissie Boertien geadviseerd een lagere veiligheidsnorm te

hanteren. In plaats van de norm 1/1250 per jaar wordt voorgesteld een norm van 1/500 per jaar te hanteren.

In het verleden is voor de Bomendijk een aantal alternatieve buitendijkse tracés ontwikkeld. Deze zijn toen afgefallen vanwege de te grote invloed (opstuwning) op de rivier. Door de adviezen van Boertien zijn deze eerder afgefallen buitendijkse alternatieve tracés nu wel bespreekbaar geworden.

PROJECTOMSCHRIJVING

2.1 Doelstelling

Het proefproject Bomendijk heeft als doelstelling het ontwikkelen en vergelijken van alternatieven voor de dijkverbetering tussen dijkpaal 268.0 en dijkpaal 304.1 (het dijkvak “de Poll - Marsstraat”) aan de westzijde van de IJssel.

De alternatieven moeten voldoende veiligheid bieden, maar ook rechtdoen aan landschap, de natuur en de cultuurhistorische waarden.

De alternatieven zullen worden vergeleken in een milieu effect rapport. De vorm en inhoud van het MER moet kunnen rekenen op breed draagvlak. Daarom is gekozen voor een aanpak waarbij de betrokken belangengroepen deelnemen aan de besluitvorming.

Het project wordt afgesloten met een evaluatie. De ervaringen, die in dit project worden opgedaan, zullen als aanbevelingen voor gelijksoortige dijkverbeteringsprojecten dienen.

In overeenstemming met de adviezen van de commissies Boertien en Becht zal aan het begrip uitgekend ontwerpen inhoud worden gegeven.

Uitgekend ontwerpen betekent dat gezocht wordt naar technische oplossingen, waarbij de bestaande waarden volledig of zoveel mogelijk gespaard blijven.

2.2 Randvoorwaarden

In deze paragraaf zijn de belangrijkste randvoorwaarden weergegeven. Bij de aanvang van de m.e.r.-studie zal een volledige lijst van uitgangspunten en randvoorwaarden worden gepresenteerd.

De belangrijkste randvoorwaarden zijn:

- Alle dijkverbeteringsalternatieven moeten voldoen aan de voor deze dijkring geldende veiligheidsnorm van 1/1250 per jaar (of 1/500 per jaar, afhankelijk van de uitkomst van het overleg dat de Minister van Verkeer en Waterstaat zal voeren met de regio).
- Alle tracé-alternatieven liggen in het gebied tussen de Voorsterkleidijk (dijkpaal 268.0) in het zuiden en de Marsstraat (dijkpaal 304.1) in het

noorden. Aan de noordzijde van het plangebied is enige speling (ca100 m) mogelijk. Het plangebied wordt in westelijke richting begrensd door de Deventerweg en in oostelijke richting door de IJssel.

- De maatgevende waterstand is de waterstand behorende bij een afvoer van de Rijn van 15000 m³ te Lobith (of lager bij 1/500 per jaar).
- De veiligheid van aangrenzende dijkvakken moet minimaal blijven voldoen aan de norm van 1/1250 per jaar (of 1/500 per jaar).
- Maatregelen ter hoogte van het plangebied mogen geen invloed hebben op de afvoerverdeling bij het splitsingspunt van IJssel en Nederrijn.

2.3 Uitgangspunten

Er zijn een aantal beleidsnota's die van toepassing zijn op het studiegebied. De volgende nota's zullen als uitgangspunt gehanteerd worden:

- Nota Landschap
- 4e Nota Ruimtelijke Ordening Extra
- 3e Nota Waterhuishouding
- Natuurbeleidsplan
- Structuurschema Groene Ruimte
- Nadere Uitwerking RivierenGebied (NURG)
- Streekplan Veluwe (Provincie Gelderland) en uitwerking in beleidsplan Gelderland Uiterwaardenplan
- Streekplan Oostelijke Veluwe (samenwerkingsorgaan van in de oostelijke Velwestreek gelegen gemeenten)
- Bestemmingsplan Buitengebied van de Gemeente Voorst
- Landschapsbeleidsplan Gemeente Voorst
- Structuurschets Landelijke Gebieden

Daarnaast worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Oplossingsalternatieven kunnen ook buiten het plangebied effecten hebben. Deze effecten zullen beschreven worden.
- Compenserende en mitigerende maatregelen zullen zoveel mogelijk binnen het plangebied gezocht worden.
- De waarden in het gebied op het vlak van landschap, cultuurhistorie en natuur zullen maximaal gespaard worden. Daarbij zal zowel naar de waarden van afzonderlijke elementen worden gekeken, als naar de relatie tussen deze elementen en naar de waarde van het geheel.

